

Татарстан Республикасы Азнакай район Советы
КАРАРЫ

Азнакай шәһәре

№ 57-8

«25» июнь_2021 ел

Азнакай муниципаль районы территориясендә мемориаль такталар (истәлекле билгеләр) кую тәртибен раслау турында

Мемориаль такталар (истәлекле билгеләр) урнаштыру һәм аларга хезмәт күрсәтү мәсьәләләрен хәл итүнең үтенечнамәләрен һәм аларны карауның бердәм тәртибен камилләштерү максатыннан һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2002 елның 1 апрелдәге 163 номерлы "Татарстан Республикасында мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында" карары нигезендә,

Азнакай район Советы карар итте:

1. 1 нче кушымта нигезендә Азнакай муниципаль районы территориясендә мемориаль такталар (истәлекле билгеләр) урнаштыру тәртибен расларга.

2. Әлеге карарны "Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында" түбәндәге веб-адрес буенча бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында интернет-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча урнаштырырга: <http://aznakaevo.tatar.ru> к

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тоту Азнакай район Советының законлылык, хокук тәртибе, депутат этикасы һәм жирле үзидарә мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләнә.

Рәисе

М. З. Шәйдуллин

Азнакай муниципаль районы территориясендә мемориаль такталар (истәлекле билгеләр)урнаштыру тәртибе турында нигезләмә

1.1. Азнакай муниципаль районында мемориаль такталар (истәлекле билгеләр) урнаштыру Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2002 елның 1 апрелендәге 163 номерлы "Татарстан Республикасында мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында" карары нигезендә башкарыла

1.2. Мемориаль такта-тарих һәйкәле (сәнгать эһәмиятенә ия һәм монументаль сәнгать объектларына кергәннән тыш) булмаган, фән һәм техника, мәдәният, сәнгать һәм агарту үсешенә, гражданнарның сәламәтлеген, тормышын һәм хокукларын саклауга, Ватан алдында сугышчан батырлыклар һәм башка казанышлар өчен, шәһәр һәм район, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе тормышында эһәмиятле тарихи вакыйгалар һәм даталар истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән монументаль сәнгать формаларыннан берсе.

1.3. Мемориаль такталар бик мөһим тарихи вакыйгалар булган, күренекле шәхесләр яшәгән яки эшләгән биналар, корылмаларның фасадларына, кайвакыт истәлекле урыннарда, шулай ук танылган гражданнар яки тарихи вакыйгалар хөрмәтенә урамнар исемнәре куелган очракларга куела.

1.4. Бина, корылмадагы мемориаль такта бина, корылма милек хокукында, хужалык алып бару яки оператив идарә итү хокукында булган юридик яки физик зат ризалыгы белән билгеләнергә мөмкин.

1.5. Мемориаль такталарның тексты Татарстан Республикасы дәүләт телләрендә - татар һәм рус телләрендә бәян ителергә тиеш. Республиканың башка халыклары тупланып яши торган урыннарда урнаштырыла торган мемориаль такталарда тиешле милли телдә текст өстәү рөхсәт ителә.

1.6. Мемориаль такта урнаштыру турында карар кабул итү өчен нигез булып тора:
- вакыйганың шәһәр, район, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе тарихындагы эһәмияте;

- дәүләт, ижтимагый, сәяси, хәрби, житештерү эшчәнлегендә, фәндә, техникада, әдәбиятта, сәнгатьтә, мәдәнияттә, спортта танылган казанышларның булуы, шулай ук Шәхеснең билгеле бер эшчәнлек өлкәсенә, шәһәргә яки районга, Татарстан Республикасына һәм Россия Федерациясенә файда китергән аерым өләш кертүе, һәм республика халкы бу казанышларны киң тануы шартларында.

1.7. Мемориаль такта гражданнар хөрмәтенә куелырга мөмкин:

- эшчәнлекнең төрле тармакларын үстерүгә зур өләш керткән һәм дәүләт бүләкләре булган оешмалар;

- шәһәр яки район, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе файдасына героик яки башка күренекле гамәлләр кылган.

1.8. Вакыйганың тарихи яки мәдәни эһәмиятен объектив бәяләү максатыннан яки исемен мәңгеләштерергә тәкъдим ителгән затның мемориаль тактасы кимендә аша билгеләнергә мөмкин:

- Исемә мәңгеләштерелә торган зат вафат булганнан соң 1 ел;

- аның истәлегенә билгелән вакыйгадан сон 5 ел узгач.

1.9. Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройларына, Дан орденының тулы кавалерларына мемориаль такталар соңгы елларда яшәгән йортта яки пенсиягә чыгу алдыннан хезмәт иткән яки хезмәт иткән оешма бинасында билгеләнә.

1.10. Мемориаль такталар бары тик чыдамлы материаллардан (мәрмәр, гранит, чуен, бронза һәм башка металллардан) ясала.

1.11. Мемориаль тактаның тексты кыска формада бәян ителергә һәм мемориаль тактага багышланган затның казанышлары, вакыйгалары, казанышлары, эшчәнлеге (эшчәнлеге) турында мәгълүматлар булырга тиеш.

1.12. Мемориаль такта текстында ул билгеләнә торган затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булса) күрсәтелергә тиеш.

1.13. Мемориаль такталар композициясенә, тексттан тыш, портрет сурәتلәре, декоратив элементлар да кертелергә мөмкин.

1.14. Мемориаль такта (алга таба - инициатор) кую инициаторлары булып жирле үзидарә органнары, милек рәвешләренә бәйсез рәвештә оешмалар, шулай ук 10 кешедән ким булмаган гражданныр төркеме тора ала.

1.15. Мемориаль такта урнаштыру өчен инициатор Азнакай муниципаль районы бүләкләре буенча комиссиягә түбәндәге документларны тапшыра:

- мемориаль такта урнаштыру кирәклеген аңлатып, гариза (үтенечнамә) ;

- рәсми документлар нигезендә тулы биографик яки тарихи белешмә;

- вакыйганың дөреслеген яки исемен мәңгеләштергән затның казанышларын раслый торган архив һәм башка документлар күчермәләре;

- тиешле телләрдә мемориаль такта тексты проекты;

- мемориаль такта эскизы;

- Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетының архитектура һәм инфраструктура үсешә бүлгәгә белән килешенеп, мемориаль такта (мемориаль такта куелачак бина, интерьер фотосурәتلәре) урнаштыруның күз алдында тотылган урыны турында мәгълүмат (мемориаль такта урнаштырылачак урын);

- тиешле торақ-эксплуатация предприятиеләреннән әлегә бинада яшәү чорын күрсәтеп документлар, аның истәлегә мәңгеләштерелә;

- кулланучының яки йорт (бина) милекчесенә мемориаль такта куюга ризалыгы;

- мемориаль такта һәм аны финанслау чыганакалары турында белешмәләр проектлау, әзерләү һәм урнаштыруга чыгымнарның гомуми сметасы;

- инициаторның мемориаль такта ачу тантанасын проектлау, әзерләү, урнаштыру һәм тәмин итү буенча чаралар өчен түләү турындагы гарантия хаты.

1.16. Азнакай муниципаль районының бүләкләү комиссиясе тарафыннан 1.15 пункттында күрсәтелгән документларны тикшергәннән соң. инициатор, шәһәр, авыл жирлегендә мемориаль такта куелган очракта, жирлекнең вәкилле органы һәм әлегә жирлек урнашкан муниципаль район башлыгын килештерүгә тәкъдим итә.

1.17. Азнакай муниципаль районының бүләкләү комиссиясе (алга таба - Комиссия) Азнакай муниципаль районы башлыгының карары белән расланган бүләкләү комиссиясе турындагы Нигезләмә нигезендә үз эшчәнлеген башкара. Кирәк булган очракта, Комиссия үз эшенә төрле оешма һәм ведомство белгечләрен жәлеп итә ала.

1.18. Комиссия кергән документларны бер ай эчендә тәкъдим ителгән материаллар буенча түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- 1) танылган шәхеснең истәлеген яки истәлекле вакыйганы мемориаль такта яки Истәлек билгесе урнаштыру рәвешендә мәңгеләштерергә кинәш итәргә;

- 2) танылган шәхес истәлеген яки истәлекле вакыйганы мәңгеләштерү турындагы үтенечнамәне мемориаль такта яки истәлекле билгә кую рәвешендә кире кагарга тәкъдим итәргә.

1.19. Комиссия тарафыннан карау нәтижәләре буенча утырыш беркетмәсе төзелә һәм өч көн эчендә Азнакай муниципаль районы Башкарма комитетына муниципаль

берәмлек Башкарма комитетының тиешле Карары проектын эшләү өчен жибәрелә.

Беркетмәгә кушымта итеп бирелә:

- гомуми мәгълүматлар турында увековечиваемом вакыйга яки зат;
- мемориаль такта урнаштыру урыны турында мәгълүмат;
- мемориаль тактаны проектлау, эзерләү һәм урнаштыру буенча эшләрне финанслау чыганаclarы турында белешмәләр;
- Азнакай муниципаль районы башлыгының территориясендә мемориаль такта урнаштыру тәкъдим ителгән килешүе.

Комиссия тарафыннан тискәре карар кабул ителгән очракта, инициаторга бу хакта мондый карар кабул ителгән көннән 15 көн эчендә хәбәр ителә.

1.20. Мемориаль такталарның күләме һәм урыны комиссия утырышында карала һәм килештерелә. Мемориаль такта урнаштыру биналар, корылмалар һәм инженерлык челтәрләренә конструкцияләренә зыян китерергә тиеш түгел.

1.21. Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты мемориаль такта урнаштыру турында Карар кабул ителгәннән соң, аны эзерләү һәм урнаштыру буенча чаралар инициатор булып тора.

Кирәк булган очракта (бина, корылма фасадының канәгатьләнмәслек хәлдә булуы) мемориаль тактаны тантаналы ачу тантанасына кадәр инициатор бина, корылманың фасадын ремонтлый.

1.22. Торак һәм торак булмаган йортлар биналарында (күп фатирлы торак йортлардан тыш) урнаштырылган мемориаль такталар инициатор булып бинаның милекчесе (кулланучы) балансына тапшырыла яки аларны билгеләгән оешма балансына кабул ителә.

Күпфатирлы торак йортлар биналарында урнаштырылган мемориаль такталар инициаторлар тарафыннан әлеге күпфатирлы торак йортлар урнашкан муниципаль берәмлек башкарма комитеты балансына тапшырыла яисә аларны билгеләнгән оешма балансына кабул ителә.

1.23. Балансында мемориаль такталар булган муниципаль берәмлекләрнең башкарма комитетлары һәм оешмалары аларның сакланышы һәм агымдагы торышы буенча чаралар күрә.

1.24. Мемориаль такталарны исәпкә алу һәм аларның торышын контрольдә тоту муниципаль берәмлекләрнең башкарма комитетлары тарафыннан гамәлгә ашырыла, алар территориясендә мөһим тарихи вакыйгалар булган, күренекле шәхесләр яшәгән яки эшләгән биналар, корылмалар һәм истәлекле урыннар урнашкан.

1.25. Мемориаль тактаны төшерү турындагы карар (такта урнаштырылган бинада реставрация яки ремонт - реставрация эшләре таләп ителгән очраклардан тыш) Азнакай муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

1.26. Мемориаль такталарны проектлау, эзерләү һәм урнаштыру буенча чыгымнарны сорап чыгыш ясаган як түли.

1.27. Мемориаль такталарның сакланышын тәмин итү кагыйдәләрен үтәмәүдә гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы.

1.28. Билгеләнгән мемориаль тактага зыян салган затлар аны элеккеге халәттә торгызырга, ә мөмкин булмаганда, гамәлдәге законнар нигезендә зыяннарны капларга тиеш.